

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**75-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 2

02 травня – 25 травня 2023 р.

Полтава 2023

фізичного світу до електронного. Крім того, існування цих культур кидає виклик традиційним інституціям культури, оскільки формується альтернатива їм. У книзі «Інтернет Галактика: Роздуми про Інтернет, бізнес і суспільство» Мануель Кастельс, провідний світовий фахівець у галузі інформаційного суспільства, визначає культуру інформаційного суспільства як «культуру реальної віртуальності», оскільки вибудовується вона, головню, «на віртуальних процесах комунікації, якими керує електроніка»[2, с. 144].

Отже, феномен інформаційної культури, який є складником загальнолюдської культури, можна розглядати на різних рівнях: суспільному, груповому, особистісному. Формування інформаційної культури у цілого покоління сучасних людей є соціальним замовленням інформаційного суспільства, перехід до якого почався з другої половини ХХ століття, яке визначило головним ресурсом інформацію, а основними технологіями – інформаційні технології пошуку, подання, обробки, збереження та використання інформації. Завдання освіти сьогодні – створити простір для розвитку інформаційної культури особистості, яка сприяє формуванню самостійного мислення, відчуттю нового, умінню відслідковувати зміни та реагувати на них, умінню ухвалювати рішення в складних нестандартних ситуаціях, що можливо лише за умов повного інформування людини.

Література

1. Беляков К.І., Онопрієнко С.Г., Шопіна І.М. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір : монографія /за заг. ред. К.І. Белякова. Київ, 2018. 168 с.

2. Кастельс М. Інтернет Галактика: Роздуми про Інтернет, бізнес і суспільство. Київ: Ваклер, 2007. 328 с.

3. Чаркіна Т.І. Проблеми дослідження інформаційної культури. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/17083>

УДК 81.367.622/.633:81'37]:002

Л. І. Дерев'янку, к. філол. н., доцент

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРИЙМЕННИКОВО-СУБСТАНТИВНІ ТЕМПОРАТИВИ З ЛЕКСЕМОЮ «ПОЧАТОК» У ТЕКСТІ СУЧАСНОГО ДОКУМЕНТА: ДИФЕРЕНЦІЙНІ ПАРАМЕТРИ

Темпоральні семантико-синтаксичні відношення у простому реченні яскраво й самодостатньо репрезентують часові прийменники у сполученні із субстантивами в непрямих відмінках.

Заслуговує на увагу низка конструкцій з прийменниковим компонентом, що має у своїй структурі лексему **початок**: **prer** з (**із**) **початку** + **Ngen** – **prer** від (**од**) **початку** + **Ngen**, **prer** до **початку** + **Ngen** –

prer перед початком + Ngen – prer з (із) початком + Ngen. Вони виразно актуалізують семантику „вихідного пункту протяжності предмета, площини, а також те, що прилягає до такого пункту” [2, VII, с. 465]. Кожна структура поряд з основним значенням початкової межі дії реалізує специфічний відтінок, який слід ураховувати в ході підготовки тексту службового документа. Цікавим є той факт, що подібні за будовою синтаксеми здатні виражати діаметрально протилежні значення.

Синтаксеми **prer до початку + Ngen – prer перед початком + Ngen**, які вказують на дію, що відбувається до настання чітко окресленого часового орієнтира, є семантично близькими, однак темпоратив **prer перед початком + Ngen** експлікує сему „ближче часове передування”, пор.: *Перед початком нового навчального року необхідно оновити навчально-методичні комплекси дисциплін (Розпорядження) – Матеріали доповідей будуть опубліковані в збірнику наукових праць до початку роботи конференції* (Інформаційний лист).

Крім різниці в значенні темпоративів **prer до початку + Ngen – prer перед початком + Ngen**, є відмінність у структурі адвербіалізованих прийменникових одиниць – компонентів вирізнених синтаксем. Прийменниковий еквівалент **до початку** утворений за участю непохідного прийменника **до**, первинною семантикою якого є локативна. Конституент прийменникового еквівалента **перед початком** – вторинний прийменник **перед**, за яким закріплено передусім часове значення. Тому «**перед початком**» передає семантику ближчого часового передування порівняно з прийменниковою одиницею **до початку**, однак відмінності у значенні й будові аналізованих синтаксем суттєво не впливають на сферу їхнього вживання.

Складники двокомпонентної парадигми **prer з (із) початку + Ngen – prer від початку + Ngen** передають семантику передчасу з указівкою на початкову часову межу дії. У корелятивні відношення вступають синтаксеми **prer з (із) початку + Ngen**, **prer від (од) початку + Ngen**. Перша найчіткіше передає значення початкової межі часу, напр.: *Доводжу до Вашого відома, що студент групи 101-МР Гах Ігор з початку семестру не відвідує заняття з дисципліни «Хімія»* (Доповідна записка). Темпоратив **prer від (од) початку + Ngen** відрізняється від синтаксеми **prer з (із) початку + Ngen**. Роль семантичних маркерів в аналізованих структурах виконують первинні прийменники **з (із)**, **від (од)**, що утворюють адвербіалізований прийменниковий комплекс. Перший із них указує, що початок дії збігається з часовим моментом, тоді як другий експлікує значення часового моменту, що не входить у той відрізок часу, від якого стартує певна дія, саме це й становить його іманентну ознаку, напр.: *Від початку роботи приймальної комісії станом на 01.08.2022 року зареєстровано 8346 електронних заяв абітурієнтів* (Звіт).

На відміну від темпоративів, які мають у своєму складі лексему **початок** і виражають семантику передчасу, синтаксема **prep з (із) початком + Ngen** називає час, після початку відліку якого має місце дія, напр.: *З настанням весняно-літнього періоду (з 01.04.2023) відновлюється рух приміського електропоїзда сполученням Полтава-Огульці на час відправлення зі станції Полтава Південна о 15 годині 50 хвилин* (Оголошення). Семантику післячасу передає прийменниковий еквівалент **з (із) початком**. Субстантив **початок** функціонує у формі орудного відмінка в сполученні з непохідним прийменником **з (із)**. Останній корелює з прийменником **після**, що входить до складу темпоратива **prep після + Ngen** зі значенням часової наступності (*з настанням весняно-літнього періоду – після настання весняно-літнього періоду*). Є всі підстави констатувати наявність опозитивних семантичних корелятивних зв'язків між темпоративами **prep з (із) початку + Ngen**, **prep від (од) початку + Ngen**, які репрезентують значення передчасу, та синтаксемою **prep з (із) початком + Ngen**, що виражає семантику післячасу.

Отже, варіювання прийменниково-субстантивних темпоративів безпосередньо пов'язане з їхнім лексичним наповненням і відображене на семантичній парадигмі речення. Структури **prep з (із) початку + Ngen – prep від (од) початку + Ngen**, **prep до початку + Ngen – prep перед початком + Ngen – prep з (із) початком з (із, зі) + Ngen**, що реалізують значення початкового моменту дії та часової наступності, є продуктивними засобами оформлення темпоральної семантики в текстах документів. Для них характерні специфічні значеннєві відтінки, які слід обов'язково враховувати під час створення текстів документів.

Література

1. Вихованець І. Р. *Прийменникова система української мови : монографія*. Київ, 1980. 286 с.
2. *Словник української мови : в 11 т. / редкол.: І. К. Білодід [голова] та ін. ; Акад. наук УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ, 1970–1980.*

УДК 002:005.92]:378(477)

*Т. С. Кузьменко, група 201-пГД
Науковий керівник – к.філол.н., доц. Дерев'янка Л. І.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ В ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Документообіг є важливим елементом управління та необхідною умовою роботи будь-якої організації. Документообіг – це процес